

Діло

виходить щоденно передполуднем

<p>РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ. Львів, Ринок ч. 10, п. пом. Канто пошт. ящик 143322. Адреса для телеграм: «Діло», Львів. Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем. Реклама не звертається.</p>	<p>ПЕРЕДПЛАТА. Місячний в гроші 450 зол. За границею: В Америці 1 долар, Франції, Голландії, Бельгії 30 фр., Італії 750 лір, Німеччині 750 марк, Швейцарії 3 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Бомбарді 750 ал., Австрії 750 ал. — Зміня адреси і вол.</p>	<p>В СПРАВІ ОГолошень ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ. ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.</p>
---	---	---

В четвер рішиться доля сойму.

Прем. Бартель виступить експозе і зажадає заяви довіри. — Сойм буде правдоподібно розв'язаний, нові вибори — в січні.

Варшава, 28. вересня 1926.

Тепер уже відомо, що прем. Бартель забере в соймі голос в четвер і виступить експозе. Описав в тій чи иншій формі зажадає заяви довіри для уряду, над якою по конституції не може бути голосування на тім самім засіданні. Однак Бартель зажадає голосування ще того самого дня, себто в четвер. Тодіж з'явиться в соймі цілий уряд ураз з марш. Пілсудським (перший раз від часу свого міністрування). Не виключена річ, що це засідання сойму буде останнє, а по всякій правдоподібності — передостаннє. День 30. вересня або 1. жовтня буде отже кінцем другого польського сойму.

В кулоарах говорять, що клуб ХД зголосить в четвер свої давні наміски на заяву недовіри для мін. Суйковського і Млодзяновського. В мірлотатних колах панує загально думка, що сойм буде розв'язаний, і то найдалше в суботу. Після розв'язання сойму прийде до димісії цілого теперішнього уряду, який потім буде основно змінений. Новий уряд мав би бути «урядом виборчим» і перевів би вибори до законодавчих тіл у перших днях січня.

Засідання сенату.

Варшава, 28. вересня 1926.

На засіданні сенату забрав перший слово сен. Поповський (ЗЛН), заявляючи, що його клуб голосуватиме проти бужд. провізорії, внесені урядом. Описав промовляли сен. Туліс (ХД), Кашніца (ХН), Возницький (Визв.), Бяли (Пяст).

З черги забрав слово сен. Карпинський (Український Клуб). Він стверджує, що від хвилі травневого перевороту ніщо на «кресах» не змінилось. Були лише обставини, а положення населення з причини збільшення бюджету ще погіршилося. Конституція осталася лише на папері. Ми є думки, що сойм і сенат слід розв'язати, хоч не знаємо, чи будучи законодавчі установи змінять свою політику у відношенні до національних меншостей. Ми є думки, що нинішнє засідання сенату буде останнім, тому заявляємо, що як ми прийшли до цієї палати з переконанням, що це, чого нам тут відмовляють, можемо досягнути лише у власній Українській Державі, так і відходимо ще більше скріплені в цьому переконанні. Голосуватимемо проти провізорії.

За першою поправкою про відкинення цілого закону (внесення ЗЛН) голосували: ЗЛН, славянські меншости і часть Німців — проти: всі інші клуби. Жида не брали участі в ніякій голосуванні, бо ухвалили здержатися від голосування. За другою поправкою, котрої автором є також ЗЛН, себто за зменшенням позиції держ. видатків до 450 мільонів, голосували: ЗЛН, Дубадеки, славянські меншости. За третім внесенням про повернення 3-го уст. голосували: ЗЛН, Дубадеки, Визволени, НПР, ППС і славянські меншости. Проти голосували Хадеки і Пястівці. Таким чином повний сенат відкинув бюджетову провізорію в урядовій стилізації, ставлячись опозиційно до уряду.

Всеславянський конгрес лікарів у Білгороді.

Промова українського делегата.

(Від власного кореспондента.)

Білгород, 26. вересня 1926.

На всеславянському конгресі лікарів, що тут саме покінчив наради, були представники всіх славянських народів. Була й делегація українських лікарів під проводом д-ра Бориса Матюшенка.

До точки денного порядку «Туберкульоз у Славян» промовляли бесідники зпоміж усіх Славян. Так тро поширення туберкульозу в Болгарії і боротьбу з нею промовляв д-р Руменов і д-р Геранов. Про туберкульоз в Польщі реферували д-р Лепіньський, хвалячись, що тепер працює в його вітчині 58 проти туберкульозних товариств.

Після того забрав слово д-р Б. Матюшенко. Український представник підкреслює, що відсоток хворих на туберкульозу був на Україні до війни дуже незначний. У часі війни, а ще більше по війні ця страшна недуга поширилася в жахливий спосіб, особливо між дітьми. Причини цієї пошесті слід шукати передовсім у злім відживленні населення і в ослабленні конституції тіла наслідком численних епідемій, що навістили були Україну в часі останніх років. Також невідповідні помешкання, недостатня лікарів і лікарств причинилися сильно до розросту тубер-

кульозу. В останній часі відносини на тому полі дещо поправляються, однак сухоти збирають на Україні все ще обильне живно.

Найближчий всеславянський конгрес лікарів відбудеться за рік у Варшаві.

Реорганізація кабінету Швеції.

Прага, 28. вересня 1926.

Преса повідомляє, що Шведля вийде на Словацьчину до президента Масарика, який тепер там перебуває, і представить йому внесення в справі реорганізації уряду. «Лідо ве Новини» пишуть, що в склад нового уряду ввійде м. н. мін. закордонних справ Бенеш.

На зборах чеської ремісничої партії в Празі пос. Найман заперечив чутки, начеб Шведля бажав перефрмувати свою кандидатуру на становище президента республіки. Сам Шведля заявив виконавчому комітетові своєї партії, що за життя Масарика ніхто инший не буде президентом республіки.

Ненарушнимий мир Європи.

Париж, 28. вересня 1926.

Штреземан виступив з берлінським кореспондентом Матена

сказав м. н.: Я передбачував, що військові і фінансові техніки дивитимуться критично на справу французько-німецького зближення. Однак фактом є, що між мною і Бріаном прийшло до порозуміння щодо можливості зближення обох країн, яке запевнить Європі ненарушнимий мир. Ідея французько-німецького зближення здобуває все більше прихильників у Німеччині, а французький кабінет має достаточний авторитет, щоб також для цієї ідеї здобути громадську думку Франції.

Литовський прем'єр у Москві.

Варшава, 28. вересня 1926.

З Москви повідомляють, що там у найближчих днях сподіються приїзду литовського прем'єра Слєзевічюса. Прем'єр підписав економічний і реаскураційний договір і аложить ревізиту Чічерінові в зв'язи з побуту Чічеріна в Ковні. «Данцігер Цтг.» повідомляє, що литовський прем'єр у подорожі до Москви переїздитиме через Латвію. Там розмовлятиме з представниками латвійського уряду в цілі приготування основ для договору СРСР з Латвією. Так СРСР хоче заключити договори окремо з кожною державою, щоб перешкодити польським плянам.

Прімо де Рівера усувається з політ. життя.

Париж, 28. вересня 1926.

Мадридська «Ла Насіон» помістила заяву Прімо де Рівери, в якій він зазначив, що Нац. Зібрання має полегодити важні завдання нац. відбудови і привернути економічну рівновагу в краю. Уряд поставити у парламенті справу заяви довіри лише тоді, коли цього вимагатиме батьківщина, або коли цього бажає король. Прімо де Рівера зазначив, що не обіймає вже проводу в будучому кабінеті, а задовольниться військовим становищем, що відповідатиме його ранзі. Не буде мішатися до політики, ані не буде старатися відігравати роль регулятора політичного життя, коли ця роль дістанеться у відповідні руки.

Релігійна боротьба в Мексикі.

Рам, 28. вересня 1926.

«Секольо» повідомляє з Мексики, що релігійна боротьба там не вгаває. Поліція дізналася, що в одному з місцевих клубів відбуваються довірочні збори католиків; перевела домашні ревізії і арештувала багато осіб, м. н. двох єпископів Діаза і Фльореса, які були переодягнені. Арештували також Англія Робсона, директора католицької колегії. Арештованих відставили до в'язниці.

Біржа.

Гроші.

Долар у призначеному обороті 90,0—90,75.

Збіжжя.

На біржі екзекують купно двірської пшениці льоко Боридович. Поза біржею лінійнальній трансації з причини недовостачи довозу, Велика подача фасолі при недовостачі відборців. Ціни ядер жай. Ціни олійні без трансації: пшениця красна двірська 45—46, пшениця крава селянська 42,50—43,50, жито галицьке 31—32, жито галицьке 27—27,50, овес галицький 24—24,50, гречка 27,75—28,25.

Без пуття...

Львів, 27. вересня 1926.

Зясовуючи перед чотирма днями в статті «Банкроти» (в ч. 213) напружені відносини між урядом і соймом (себто реакційною соймовою більшістю), зазначили ми, що все лишиться по старому, що буде збережений status quo, що ані не уступить уряд, ані сойм не закінчить свого нужденного і безславного життіння, бо обі ці польсько-державні інституції є банкрутами, яких держить при житті їх... банкрутство. Та поки наша стаття побачила денне світло, наступили події, які немов би заперечували нашу «діягозу». Сойм ухвалив воіст недовіра двом міністрам кабінету проф. Бартеля, внаслідок чого заскошений уряд в цілості подався до димісії.

На протязі двох днів ширяли найдивовижніші здогади. Раз пророковано, що уряд з огляду на ризичну поставу сойму покориться, пожертвує двох своїх членів, то знає, що воскресне в «радикальнійшому» складі і відхилиться до громадянства, розв'язуючи сойм і розписуючи нові вибори. На протязі двох днів все варилася, як в старому горщику. Тимчасом у понеділок 27. ч. м. проголошено «реконструкцію» кабінету в первісному, незміненному складі.

з другого боку президент держави, висловлюючи довіру повному кабінетові проф. Бартеля через повнове покликання його до керми, не усунув забори на діяльність уряду. Не відкликався до громадянства шляхом нових виборів, не забавив «волею народу» ствердити правильності свого рішення. Понизивши в публичній оцінці вже й так банкрутовану представницьку законодавчу інституцію, він далі держить її при житті, щоб ще більше її покорити, понизити, зрівняти зі земним пороком. Правительствена преса додає лише, що сойм мусить бути німий мовчазний, безголосий; що йому не аїльно пускати на ніякі екстратури; що в обсяг його прав в об'язках під теперішню пору входить виключно тільки ухвалення вимаганого урядом бюджету. Колиб сойм ще раз дозволив собі на якусь недовіру якому-небудь міністрові, нагадуючи вже про цілий кабінет, то буде негайно розв'язаний.

Реституція уряду проф. Бартеля і пожег осоромлення сойму литоврили нове положення, з якого ні сойм, ні уряд не вийдуть і не хочуть зробити льогічного заключення. Замість здобути за гідну взаємну відповідь, відбувається дівальська грація. Особливо сойм не проявляє ніякої ініціативи, щоб від-

НАДІСЛАНЕ.

За надіслане Редакція не відповідає.

Вийджаю зі Львова 30. вересня — вертаю 28. жовтня ц. р.

Д-р Куронець.

— **Обниження процентної стопи.** Новий розпорядок міністра скарбу далі обмежує право кредитних інституцій, щодо висоти відсотків при уділюванні кредиту. Від 6. липня до цього часу вільно було стягати річно 18 проц. від ампозитної суми. Почавши липня 21. вересня 1926 р. дозволену висоту відсотків знижено до 16 проц. річно, себто 1 $\frac{1}{4}$ проц. місячно від уділеного кредиту. Від сум, які ампозитовано до дня 21. вересня ц. р. на відсотки вищі, як 16 проц. річних, вільно пообрати відсотки в попередній висоті за час до найближчого речення їх платності, а в усякій разі не пізніше дня 1. листопада 1926.

— **Замість відмолодження — смерть.** Дякую тій на сучасні обставини життя класе саме самовбивство віденського біолога Паула Каммерера. В 44-й році життя наземав він до найвищих австрійських учених і своїми дослідженнями над відмолодженням здобув собі велике ім'я на чужині. Він був відданий доцентом у віденському університеті і цього року одержав особисте покликання до московського університету, щоби там організувати біологічний інститут. Ця пропозиція відкрила перед ним перспективу здійснити свої численні наукові плани. Не маючи вигляду стати швидко професором в якійсь німецькій університеті, де скрізь є гіперпродукція кандидатів на катедри, він виїхав у літі до Москви. Одне ріжні тамошні технічні труднощі в організації задуманої ним праці знеохотили його і він вернувся минулого місяця до Відня, буди-то з метою закупити нове приладдя та книжки для нового інституту. Та у Відні ждали на нього старі спомини, які у великій мірі причинились до його повороту; він був двічі жонатий і двічі нещасливий. Амор був тим алим духом, який дозвів до його чаші найбільше крапель отрути. Каммерер розпровався зі своїми друзями, буди-то перед відходом до Москви і в лісі, в околицях Відня, застрілявся. З його творів відомі: „Die Vererbung erborgener Eigenschaften“ (перекладене на кілька мов), „Rätsel der Vererbung“, „Artenwandel“ і філософський твір „Das Gesetz der Serie“.

— **Катастрофи.** На просторах американського побережжя, де гуляв борай, вибухла епідемія тифу. Японський поїзд на лінії Сімо-ні-Токио вилетів із шин: 28 убитих, 50 ранених. — У Варшаві на протязі одної ночі буди на залізничній дні катастрофи: вилетів із шин особливий поїзд з Дембінки (одни убитий, кількох ранених) і розбилися три товарні вагони.

— **Перемоги Нурмія.** Фінляндський легкий атлет Нурмі, що змагався у Відні, хотів побити власний рекорд у бігу, який рівняється 5000 метрів у 14 хв. і 28 сек. З огляду на погану погоду, рекорду не побив, зате 4628 м. переліг у 14 хв. і 074 сек., що є новим світовим рекордом. 12,000 юрба Віденців зробила йому овацію із світляними ефектами і дефілядою 500 австрійських легких атлетів.

— **Спадщина бурхливого поета.** Російський поет Сергій Єсенін, що недавно повисівся в Москві, залишив свою родину в неясній становищі. На рік перед смертю оженився він з відомою італійською танцюристкою Дункан, але „неформально“, претензія до дохо-

ОЛЬКА

дів з його спадщини має його останній синка гр. Толста і поперехня Мейергольд-Райх. А що по радянським законам право до доходу з творів після смерті письменника мають передовсім його діти і рідня, що живе в його дім, ния утримування, то тепер процесується за його спадщину: двоє дітей з першого подружжя, двоє нещасливих дітей призначених законними, його родичі та дві сестри, що жили в цього гр. Толста.

— **Кандидатом на нагороду Нобля у Франції** ставляють деякі І. Г. Роні, голову „Академії Іонкурів“, автора численних фантастичних повістей з філософським підкладом. Здається, що це не буде єдина кандидатура Франції, якою Франція взагалі прийде цього року на чергу при призначенні Ноблівської нагороди за літературу.

— **Плата за знайомість мов.** У німецькій міністерстві закордонних справ обов'язує новий розпорядок про окремі додатки до платення тим урядовцям, які знають чужинні мови. Висота тих додатків залежна від ступеня трудности мови. До першої групи належать мови: германсько-романські як найбільш, до важкої групи: славянські мови, до третьої: східні мови і до четвертої такі спеціально важкі як китайська або японська.

— **Світова хроніка.** 27 го вересня минуло 400 літ від часу, як в Європі появилася перший часопис. — Найстарший син бувшого німецького кронпринца вступив до „Райхсвері“. Націоналісти гадлять на нього як на кандидата на майбутній престол. — Новим світовим переможцем у боксі в Америці-нець Джен Танней, який побив дотеперішнього чемпіона Джена Демпси. Демпси розпачав свою невдачу тим, що безпосередньо перед змаганнями одержав телеграму про нещастя жінки.

— **Свобода** ч. 38 містять: Культура і політика. — Зміни без змін. — Два мільярди. — З організаційного руху. — Підрумуєським яром. — Із Закарпатської України. — Що чути у світі. — Загранична позика для Польщі. — Новинки. — Господарські вісті. — Всячина. — В справі фахово-допавляючих шкіл. — Два українські хорі. — Нові книжки і видання. — Дописи з краю.

Всячина.

Зроджений Еронець. Під час останнього свята байраму пророка Магомета траплявся у Меши велика подія. Верхом свята був похід паломників, що з'їхалися з усіх кінців світа. Поділені на національності, рядами, машерували вірні, при звуках музики, співачки, доводили кааби, святого чорного каміня, якого великанський бляк займається шипієм до блакитного арабського неба. Вступ до „святих святих“ Кааби заборонений певирним під карою смерті. Модерні магометані змінили трохи свої традиційні закони і замість йти пішки до Мекки, їдуть туди залізницею, одначе закон Кааби тріває незмінний надалі. Коли похід проходив біля святого каміня, нараз в одній громаді глядачів счинилася метушня. Люде вхопили якогось чоловіка і спали його; він подобаав на турецького або єгипетського вченого. Почувши голоси, що його треба покарати, бо він невірний. Ось ось юрба була біля його „зачинувала“. Свещеник, що виконував ролю судді, не заперичив у ньому нічого підозрюючого і охоронив його. Почався допит. Виявилось, що аязень є справним європейським орієнталістом, який живе на Сході від довшого часу і прийняв іслам, щоби свобідно продовжувати свої студії на місці. Він живився настільки з предметом своїх дослідів, що він спосіб життя уродженого мусульманина. Навіть його зовнішній вигляд нічим не зраджував європейця. Його імя було настільки відоме, що він без труднощів доказав свою приналежність до ісламу і право брати участь у поході, щоби придбати титул „гаджі“, який дається усім вірні, які згідно з присягами реалізувати у паломницьку подорож до Кааби. Тепер він сам пошкварився: звідки з'явився у юрбі як підозрюваний, що він не є вірним селом Магомета? Тому, що він мав явні засади для поширення цієї

трикоти 4(14) 3-4 першої якості
панчохи по цінах
рукавички фабричних

Магазин і робітня футер Віктора Зіхлера Сини у Львові

п. Галицька ч. 14. 1. поч.

порувають футра, жіночі, мужські як також всілякі переробки.

науки, йому виявили довірливо тійку: коли наблизилася оркестра і він почу перші звуки маршу, він почав легко хитувати на асемі так ногою. У такий святошний момент чогось такого не зробить ніхто: ніхто син Сходу!

Посмертна згадка.

Інт Зичківський, емеритований радник двора Вишого Красного Суду у Львові, бувши посол до Галицького Союзу, член-основатель тов. „Просвіта“, почесний горожанин міста Будапешта і Тисмениці і пр., помер прийнявши св. Тайну, 23. ч. м. в Дорі на 81-й році життя. Похоронне богослужіння в тамошній церкві у вісто-рок 26. перед полуднем, а перевезення тіла до родинного гробу у Львові на лікарський цвинтарі в середу 29-го вересня а год. 2. попол. а червоного двірня.

Покійний родився 1846 р. в Лопині, доліньського повіту, у старій священній сім'ї. Отець його Йосиф був визначним священником-патриотом 50—70-х років. Як ученик самбірської гімназії брав Інт живу участь у національних кружках молоді 60-х років і як студент університету у Львові належав до піонерів українського національного відродження. Посвятившись судейському званню, був діяльним у Будапешті, Тисмениці, Коломиї і Львові, політичною асиди найкращі спомини про себе як справжнього, народолюбного і впливового сильного несприятельного судді. Перейшовши на емеритуру, він адвокатську канцелярію в Жолнової. До практичної політики нескхильний, був одначе раз спонуканий кандидувати і прийняти мандат із сільської курії до галицького союзу (1895—1901). За те живо цікавився освітнім і культурним життям та брав діяльну участь у ньому, належачи до багатьох товариств. Дім його нал жав засідки до зразкових під оглядом національного свідомості і патріотизму. З синів його старший Омелян є нотарем у Надвірній, молодший Мирон займає визначне становище на Рад. Українці, а середній Степан в 1919 лав у подільському „чотирикоту смерті“; дочка замужі за: О. Коштинським у Клебанівці, о. Білинкевичем у Каміній, дор. Аліськевичем в Ужгороді і проф. Домашівським у Львові. Покійний лишив по собі писані спомини з життя. В. Й. П.

Олександр Дзьобо, директор суду, горожанин міста Бережан, член-основатель всіх українських Товариств у Бережанах, помер дня 19. вересня 1926, проживши 67 літ.

Знився в могилу людина, що ціле своє життя, попри свої родинні й особисті обов'язки, посвятивши для праці для свого громадянства. Член-основатель всіх українських Товариств, довголітній директор Товариства „Надія“ і „Народного Дому“, згідно член Надвірній Рад, член Української Бурси, Міщанської Читальні „Просвіти“ й інших Товариств, свій позаслужбовий вплив члє посвятив в тих товариствах. Міщанська Читальня в Бережанах не забуде ніколи Покійного як свого довголітнього режисера і провідника аматорського гуртка, який під прозодом Покійного перед війною дійшов був до світлях висхідів. В р. 1918 бл. п. Олександр Дзьобо став одним з тих, котрі поставили за аську цілу закупити для українського громадянства від так званих „Стара почта“ і сьогодні в тім дім, що є власністю Кружка УІП, в Бережанах, містяться всі культурно-освітні Товариства, котрі члєни згадуватимуть при кожній нагоді тих, що ноєй не доспали в журбі за купно того дому. „Я не міг спати вночі, доки ми того дому не купили, а коли купили, — перший раз з відомою — щасливий переспаз ніч“ не були слова висказані бл. п. Дзьобою до людей його оточення.

В останніх повосиних літах посатив Покійний себе майже цілого українським сиріткам, згуртованим у сирітським Захисті СС. Пр. Діви Марії в Бережанах. Не було дня, не було години, щоб Покійний не запитав до Сестер Службиць, не поспитав їх про їх потреби, журби, і не даром Сестри відносилися з таким пієтизмом до нього. „Як ми в біді, як ми великий потреби, то ми негідно йдемо до нашого пана директора і він нам ніколи не відмовить поміч матеріальної і поради“ — це були часті слова сестрин-настоєтельки Ангустини на адресу Покійного. А вже самі сирітки мов білі окіл оточували негідно Покійного, значить, що їхній батько-опікун щось їм приніс, скаже їм яєсь слово потіхи, слово батьківське, так дуже потрібне для сирітки без батька-матері. А вже коли приходив са. Миколай, то людина члє дарувків для дітвори походила від Покійного.

Дня 21. вересня 1926 в год. 2-й зроду українська бережанська громада відпроваджала Покійного на вічний спочинок. Слїва хор гімназійної молоді, не-

Львів, Ринок 35.

(біля „Народної Торговлі“).

сею кілька мінків від українського Товариства, від сиріток і рідні. Великі маси народа без ріжної лави свідчили про ту пошану, якою Покійний тишався. Надгробком поважає Покійного іменем усіх українських Товариств тедшим словом д-р Михайло Зайківський. „Коли за Тобого плаче Твоя рідня, коли за Тобого тугить ціла українська громада, то з яким жалем, якою розпущею прощає Тебе та біда сирітська дітвори, для котрої Ти став ширим батьком-опікуном — бачи, прощайні слова бесідника.“

Земля перож неабутному, широму побітлюві на народній лаві, Віра пам'ятає для тихого, широго українського патріота.

ОПОВІСТКИ.

Вписи на: 1) однорічний курс торговельний для абитурантів середніх шкіл; 2) кооперативний курс для осіб з середнім і висшим освітанням; 3) піонерний торговельний курс для усіх; 4) курси англійської, французької і російської мови для усіх, приймалася до 2. жовтня 1926 р. — **Торговельна Школа** у Львові, ауд. Корняків 1.

Український Наддніпрянський хор під управою Петра Басевича-го у складі 30 осіб виступає:

Пітиця І.Х. Дрогобич. Субота 2.Х. Дрогобич. Неділя 3.Х. Борислав. 193 41-2

„Український Національний Хор“ під управою Дмитра Котка: Четвер 30. IX. Тарнів. Пітиця І. Х. Тарнів. 529 9-7

ДРІБНІ ОГолошення.

ПАННА з укіне. П. курс. учит. сем. ку-гла сирота, приймає лекцію з народної шкілі, може приготувати до гімн. освітально помагати в господарстві. Ласкаві оголошення до Адміністрації „Діла“ для „Сирота“. 605 2-2

ОТСИМ уважність військову ти-жочку, виставлену через П. К. У. Калаш на імя Альберт Штенбауер рішав 1913, 612 2-2

ПРИЙМІ негайно здібного хлопця на практику в механічному ремеслі. — Ю. Ломага, Сенкевича ч. 9. 618 2-2

В КУТАХ потрібний кравець Українсь-добрий прикравав, котрий міг би яєсьними силами заложити кравецьку робітню. 621 2-2

2 СТУДЕНТКИ (6-ти) прийму на пещання з харчем. Окрема кімната. Вуд. Мурарська 48. І. п. Кордасевича. 623 1-1

ОЛОДА жінка пошукує посаду госпо-ді дні у бездітнього свещеника. Зго-лошення „Марія“ роки гетьманів Потилки. 624 1-1

КАНДИДАТ адвокатури пошукує негайно заняття. Зголошення слати до ад-міністрації „Діла“, для „канд. адвокатури“. 625 1-1

ФІЛЬОЛЬОГ, бувшии учитель гімназії, приймає: Калужнянський, Вільшанська коло Устри. 620 1-1

ВІСЦІЙНИ державний урядник, одру-житися з гарною, бездітною адовою або панною до літ 34. Зголошення до Адміністрації під „Урядник“. 621 1-1

ГОНЦЕСІОНОВАНИ через міністерство П. курсу крою, моделювання і шиття Олєни Вархалувної, Коханівського 10. Курси передплат. для Пана на власних матеріалах, вечірні для фахових Пана Форія на міри. 622 1-2

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Найновіші плащі і сукні ЦЕЦІЛІЯ ГАН

Дьив, площа Смолянська ч. 14. проти кіна „Маруська“ поручає також власну робітню. 610 2-10

Полескі в сплатках.

ВІПР. ОЦІВ ПАРОХІВ.

що узаждують місці, просять двох імен дів УГА, які займаються продажем дров шоналі, ласкаво попросити їх бодяй дати такий наперед про рішення з ці на адресу П. Якія у Замантоті п. Підніжні, та в цей спосіб помогти своїм дітям в чесний спосіб заробити собі на про-житок. 1-1

бивати „шовкові“ удари. Він покірно зносить одну пошочину за другою, дякуючись втратити діти і нових виборів. Соймова більшість, яка так по дівачки горойжиться проти „санайного“ уряду, виявляє відсутність якої-небудь самопошани, являється в своїй абірній особовості інституцією без пуття, без чести і поваги. Бо коли уряд держить при ілюзоричній вегетативній анемії, скомпромітований сойм, коли він так дуже діямаво й просто визиваючо зазначає не лише свою перевагу, але й свою диктаторську асесильність, то єдиною відповіддю сойму на таку поведінку повинна бути соймова ухвала про розв'язання сойму, тим більше, що перед польським парламентом не лишається вже багато часу навіть на найнудніші, чисто дієтичне животіння. Тільки тим способом можна регенерувати польський парламентаризм, тільки тим чином можна здобути йому хоч яку-такую пошану, тільки в цей спосіб можна вернути йому якусь значущість, перетворити його з безмовного раба військово-диктаторської камарилі в справжню законодавчу установу. Самочинна постанова сойму про розв'язання і примусення уряду розписати нові вибори піднесла його авторитет та поставила теперішній уряд в дуже скрутне положення. Тільки такою повинна бути відповідь сойму, колиб він мав хоч дрібку пошани до себе самого.

Жіночі модні матеріяли

Шовки, Полотна

Мужеські сукна

1630

50-2

продає підписання

ФІРМА
РОМАН

ЗУБИК

В'їз. Галицька 16.

Але даремне булоб сподіватися такої мужньої відповіді. Діти й ілюзії ведуть перед самопошаною. До того ж нинішня польська більшість сподівається, що пониженням і терпелівістю, з якою вона приймає пошочини, її вдасться удобрухати уряд, зм'якшити його тверде серце і перевести аміну виборчої ординації для „кресів“. А це найважливіше! Нехай гине парламентаризм, нехай пропаде сойм, коли в ньому мають засідати також українські сепаратисти і комуністи.

І тому то все лишиться по старому. Польська соймова більшість покірно підставлятиме під удар іще й друге лице, щоби тільки вижебрати аміну виборчої ординації для українських і білоруських земель.

тарі до поглядів харківського уряду, себто — формально бодай — теперішнього володаря України, на основні питання внутрішньо-союзної і заграничної політики Радянської України. Але перед тим ще кілька слів для характеристики органу і його редакторів.

III.

На чолі газети стоїть п. Ілько Боршак — дуже популярний серед українського загалу історик Орлика й Войнаровського і дослідник західно-європейських бібліотек і архівів. Він безперечно найдідніший і найплідніший серед останнього покоління українських істориків. Особливо бачили ми його час від часу затопленого в своїх фоліантах у Національній Бібліотеці, де мовчанка обов'язкова. Однак не треба аж особисто знатися і розмовляти з п. Боршаком, аби відчувати в ньому небуденного ерудита і пристрасного дослідника: таке почувається і бачиться трохи не з кожного рядка навіть його газетних статей і заміток.

— Яка шкода — казав нам один український історик, — що Боршак (уже від 1920 року, здається) пугтився в сліпу совітську вулицю!

Річ певна, що шкода. Але все таки пуста річ кидати в когось каменем, або тільки ридати над психологічними і політичними явищами: недостатками є не тільки дороги Господні, а й стежки й шляхи політичного буття і творення.

На всякий спосіб: Боршак — для радянської орієнтації неощинена сила і всіми суперниками завидуваний здобуток. Він поставив радянську газету в Парижі на завидно високім літературнім урені і зробив з неї орган, який з цікавістю, іноді навіть не без приємності, може читати найзавзятіший противник п. Боршака самого, Радянського Союзу, більшовизму, комунізму і всіх дів його. Припускаємо, що не чиєю, як п. Боршака, заслугою є й притягнення цілого ряду замітних співробітників, українських і чужих, до „Українських Вістей“. Серед них найплідніший п. Олександр Севрюк, найінтелігентніший, можна сказати: єдиний інтелігентний, серед українських співробітників Берестейського мира. Далі п. Галіп, найметкіший з дипломатів усіх українських режимів передрадянського часу. Відомий артист Іван Мозалевський. Знаний письменник і архітект Юрій Лукомський. Прем'єнт Академії Гонкуріє Анрі Барбіс. Ще інші... З почуттям жалю і навіть сорому треба сказати, що — мітична, правда — українська „буржуазія“ досі не спромоглася на літературно рівновартну цьому радянському органу газету.

Невже треба нам окремо заявляти, що віддаючи належне признання літературним прикметам „Українських Вістей“ і їх редакторів, ми ані на хвилину не хочемо признаватися до політичної і соціальної програми того органу, такої протилежної нашим політичним ідеям і ідеалам?

IV.

Справдішньою політичною сензацією, замітною однаково своєю формою і змістом, як і моментом своєї появи була стаття „Українських Вістей“ з 1. ц. м. п. з „Україна в повстанні проти Москви“ — написана у французькій мові (себто про його екзотично) і поміщена на першій стороні газети. Заголовок цієї статті-програми був взятий з французьких газет, котрі за польськими джерелами оповідали неблизько про страшенне повстання Півсудно-пег-

лорівська проти Москви. В тім змісті стаття носить характер офіційного дафені харківського уряду проти невірних чуток, тай різнорічно характер принципової заяви про основу політичної орієнтації Харкова. З уваги на те, себто на виняткове значіння цієї статті, наведемо суцільні її уступи в дослівному перекладі, пропускаючи тільки ті вислови, яких чіпалась би польська цензура і які легко і без того собі доспіває кожний читач „Діла“.

Ось що заявляє західному світові український радянський офіційно: „Загрожена ворогами, котрі асупереч праву самоозначення народу захопили безземні чисто-українські області... українська нація розуміє, що єдино тільки згода з іншими народами радянського Союзу може їй забезпечити соборність і незалежність.“

„В Союзі тім Україна займає друге після Росії місце числом своїх мешканців і своїм господарським значінням. З правного погляду вона їй рівна. На підставі параграфу 4-го Союзної угоди кожна союзна республіка має право свободно вийти з Союзу, і ніщо (sic!) не може присилувати український народ остатися в рамках Союзу, як би хотів з нього вийти. Так, як би хотів вийти! Але саме цього він не хоче зробити і він не має ніякого інтересу те зробити. Він знає, що вийшовши з Союзу, Україна стала би без найменшого сумніву іграшкою сусідніх держав.“

Далі стаття настає на праві харківського уряду використати слів русифікації на Україні, хоч би воно навіть не подобалося Ларінові і комп., тай далі заявляє:

„Україна є республікою суверенною, свободною і незалежною. Без найменшого насилля і добровільно заключила вона союз з іншими республіками; отже вона може кожною хвили, коли їй захочеться, виповісти той союз (alliance — sic!) — як це зробили в час світової війни Італія і Румунія.“

Не думайте, що вже доволі цих цитатів, аби здати собі справу з ваги тієї правно-державної і політичної заяви? „Alliance“! Порівняння з Італією і Румунією! Таке суверенне коментування союзного радянського статуту! Ми некомпетентні судити, чи таке розуміння становища України в Союзі (Румунія, Італія) справді відповідає букві і змістові совітської конституції. Ще менше: чи інші союзні республіки, а з окрема московська, так само розуміють ту конституцію. А як би й так розуміти, то чи справді „ніщо“ з їх боку не стало би на перешкоді виступу України з Союзом і прийняття нею ролі „іграшки сусідніх держав“... Не можемо дати відповіді на ці — треба признати — першорядної ваги питання. Наводимо заяву „Українських Вістей“ як симптом і як документ.

V.

З французьких газет довідаємося, що польське і румунське посольство інтервеніювало у п. Бріана проти діяльності „Сугуфу“ і проти „Українських Вістей“. Наслідком інтервенції французький уряд видав із Франції члена Сугуфу Якимського.

Ми забули вище зазначити, що секретарем Сугуфу є п. Норич-Дзіковський.

В. Левницький.

Ломимо кордон.

Зад представників польських „протайт“ у Ріаному.

Нераз писалося вже в нашій пресі про konieczність усунути „соціальний кордон“. В останньому часі порушено ту справу з нагоди затвердження статуту Українського Педагогічного Товариства „Рідна Школа“ у Львові. Країна наша, щоби з теоретичними сяточини балачками про єдність інтересів всіх українських земель Польщі, віддала реальна, планова робота, ведена стільки силами, як однокласний, судильний програми, яка однокласно може зміцнити зв'язок всього українського народу в межах Польщі. Таку саму думку дякую й громадянство наголошувало на українських землях, зустрічаючи кожною угоду „кордону“ для завоювання „кордону“.

от Радзівіла з найстаріших воєвод

„Україна“ у Франції.

(Від нашого кореспондента.)

Париж, 24. вересня 1926.

I.

Хочемо в кількох дописах подати огляд українських політичних формацій у Франції наших днів.

Формацій таких є тут три: радянська, ес-ерівська й уєнерівська (Петлюрівська); поза ними є тільки одиниці та аморфна маса зарібкової еміграції, особливо галицької; остання, на скільки вона не піддається комуністичним і соціалістичним проповідям, а глядає за спокоснення своїх релігійних потреб, — є віддана на ласку й неласку місіонерів Евлогія з одного, польських ксьондзів з другого боку: про яку-небудь діяльність греко-католицької церкви серед цих кількох десятків тисяч бідних робітників ми досі нічого не чували...

Згадані політичні напрями мають свої організації, своїх провідників, свої пресові органи. З них найстаріший („старість“ ця, правду сказати, ледве чи переходить час двох років) орган Петлюрівців „Трибул“. Наймолодший — бо тільки 15. ц. м. зроджений — ес-ерівський (або, як звичайно кажуть: Шаповалівський) „Український Робітник“. Органом радянського напрямку є „Українські Вісті“, організація — „Союз Українських Громадян у Франції“, „СУГУФ“. Поміж тими організаціями йде постійна і завзята сварка, прикрашена лайками в органах і всіма „розвідниками“ і „контр-розвідниками“ „прійомками“ в особистих зносинах: це частина морального спадку по бл. п. Росії; це й відгомін того, що діялося в рр. 1918—1919 в Києві і Кам'янці Подільській, тай що діється й тепер в осідках радянських представництв.

Про Петлюрівську і Шаповалівську організації поговоримо иншим разом. Нині тільки одно можемо сказати про їх органи:

що „Трибул“ редагований блідо й неталановито; його статті так сказатиб „фахові“ — слабкі, малосудні, а статті редакційні, програмові — не піднімаються понад рівень солодкого декларативу в якімсь дивовижним соціалістично-націоналістичним дусі: —

що „Український Робітник“ має ще перед собою, а не за собою (досі появилася всього тільки одне число) доказ, що є в його редакційній штабі письменники й ерудити здібні не тільки опанувати „ай-

ни правопису, граматики й стилістики, (це не таке те вже мало-важне!) а й піднятися в замісті статей вище рівня вимликованої і виявленої брошуркової фразеології; —

тай що оба ті органи зворушливо згідно накидаються на третю українську газету у Франції, „Українські Вісті“, докоряючи їй між ин. тим, що вона — видавана за „більшовицькі гроші“ і є органом харківського уряду.

II.

Чи він правдивий — той закид, що „Українські Вісті“ офіційно харківського уряду, цього очевидно не можемо знати документально: ні протоколів відповідних постанов, ні грошевих переказів ми не бачили. Однак чимало познак показує, що в „Українських Вістях“ маємо справді діло з заграничною трибуною харківського уряду — очевидно маємо на увазі познаки, помічені в самім змісті газети і виведені з льогіки обставин, а не якінебудь модні в українській емігрантській світку контррозвідні „джерела“. Доволі кинути оком на „Українські Вісті“, щоби побачити їх півурядовий характер совітського чи — як хочете — радянського типу: свободний поштовий доступ на територію індексом заборонених книг і газет пильно береженого Союзу Соціалістичних Радянських Республік; анонси офіційних совітських банків і установ; оригінальні і повними іменами підписані дописи з радянської України, серед них і власні „Робкори“; оповістки совітського консуляту, — ну, і особа видавця і головного редактора п. Ілька Боршака, котрий був одним із головних співробітників безперечної органу тутешньої совітської амбасаді „Парижського Вестника“.

Цього доволі, щоби не мати сумнівів щодо факту зв'язків „Українських Вістей“ з Харковом. Зрештою й сама газета ніколи не реагувала заперечуванням на відповідні „закиди“ своїх двох париських пресових суперників. Очевидно, вона їх просто не вважала закидами.

Настає на що обставину тому, що в світлі офіційного характеру „Українських Вістей“ мають особливе значіння ті першорядної цікавості політичні заяви цієї газети, які вважаємо потрібним нижче навести: в них матимемо програмові комен-